

POLICIJSKO DELO (V SKUPNOSTI), KI GA RADI SPREGLEDAMO – ŠTUDIJA PRIMERA SODELOVANJA POLICIJE IN GASILCEV

BERNARDA TOMINC IN ANDREJ SOTLAR

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija.
E-pošta: bernarda.tominc@fvv.uni-mb.si, andrej.sotlar@fvv.uni-mb.si

Povzetek Skladno z Zakonom o organiziranosti in delu v policiji in Strategijo policijskega dela v skupnosti območne policijske postaje in policijske uprave sodelujejo z organi lokalnih skupnosti na področjih, ki se nanašajo na izboljšanje varnosti v lokalnih skupnostih. Partnersko sodelovanje je mogoče tudi z vsemi organi, organizacijami in ustanovami, ki prispevajo k zagotavljanju večje varnosti in spodbujajo varnostno samoorganiziranje prebivalcev. Najštevilčnejša organizacija, ki vsakodnevno deluje v lokalnih skupnostih v dobro prebivalcev, je gasilska. Policija ima sklenjen sporazum o sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije, ki zastopa prostovoljna gasilska društva, in s Skupnostjo gasilsko reševalnih zavodov, ki zastopa poklicne gasilske enote. Sporazum omogoča in zagotavlja sodelovanje policistov, prostovoljnih in poklicnih gasilcev na področju zaščite, reševanja in pomoči, tako pri operativnem delu kot pri usposabljanju, medsebojnem informiranju, materialno-tehnični pomoči idr. Glede na to, da so gasilci v večini merjenj javnega mnenja najbolj zaupanja vredni subjekti zagotavljanja varnosti, bi policiji partnerstvo z gasilci moralo koristiti tudi pri opravljanju njenega osnovnega poslanstva.

Ključne besede:

policija,
gasilci,
sodelovanje,
sporazum,
lokalna
skupnost

(COMMUNITY) POLICING THAT WE TEND TO OVERLOOK – A CASE STUDY OF POLICE AND FIREFIGHTER COOPERATION

BERNARDA TOMINC & ANDREJ SOTLAR

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia.
E-mail: bernarda.tominc@fvv.uni-mb.si, andrej.sotlar@fvv.uni-mb.si

Abstract According to the Organization and Work of the Police Act and the Strategy of Community Policing, the police stations in local communities and the police directorates cooperate with the local governments for improving the security in local communities. Partnership is also possible with all bodies, organizations and institutions that contribute to security provision and promote civil self-organization for security. The largest organization that works for the benefit of the citizens on a daily basis in local communities are firefighters. The Police, the Slovenian Firefighting Association, that represents voluntary firefighters organisations, and the Professional Fire-Fighting Association have settled an agreement on cooperation. The agreement enables and ensures the cooperation of police officers, volunteer and professional firefighters in the field of protection, rescue and relief activities. Cooperation refers to operational tasks, training, mutual information exchange, technical assistance, etc. Given that firefighters are the most trustworthy subjects of security provision in majority of public opinion polls, the police should also benefit from this partnership in carrying out their basic mission.

Keywords:
police,
firefighters,
cooperation,
agreement,
local
community

1 Uvod

Značilnost sodobnega varnostnega okolja je njegova kompleksnost (Prezelj, 2005) oziroma sestavljenost, kar pomeni, da se v enkratnem dogodku pojavi več različnih dimenzij groženj. Zelo lep primer za to je kriza, ki jo je povzročila epidemija covid-19, ki se kaže predvsem v zdravstveni in ekonomski, a čedalje bolj tudi v varnostni dimenziji (npr. ogrožanje javnega reda in miru). Tovrstna narava sodobnega varnostnega okolja sili različne organizacije, ki v njem delujejo, k sodelovanju. Še toliko bolj, ker bolj, kot je kriza kompleksna, bolj se povečuje število vključenih akterjev, saj različne kategorije problemov zahtevajo različne odzive, te pa lahko zagotovijo za to specializirane organizacije. V tem smislu tudi teorija kriznega menedžmenta priporoča intenziviranje medorganizacijskega sodelovanja, saj to prispeva k učinkovitosti, racionalizaciji (preprečevanju podvajanja) in institucionalizaciji improvizacije (Prezelj, 2005).

Pri razpravi o varnosti v lokalni skupnosti niti ne potrebujemo zgoraj omenjene teorije, saj se v lokalni skupnosti prepletajo številni varnostni in drugi problemi, ki zahtevajo vsakodnevno sodelovanje različnih organizacij in služb. Pri tem gre lahko za tiste, ki jih vzpostavlja in zanje skrbi lokalna samouprava (npr. občinsko redarstvo, civilna zaščita, poklicni gasilci), tiste, ki jih ustanavlja država (npr. policija), tiste, ki jih vodi zasebni pridobitniški interes (npr. zasebnovarnostna podjetja), in nazadnje, a ne najmanj pomembno, tiste, ki jih ustanovijo državljani na prostovoljni in humanitarni osnovi (npr. prostovoljna gasilska društva in zveze).

Medsebojno sodelovanje in partnerstvo med organizacijami prinaša številne prednosti, ki se za prebivalce kaže kot hitrejša, strokovnejša in celovita rešitev problema, za sodelujoče organizacije pa učinkovitejše in hitrejše odzivanje na probleme.

Glede na to, da je rdeča nit letošnje konference policijsko delo v skupnosti, bomo na nekoliko netradicionalen način poskušali pokazati, da policija v lokalni skupnosti opravi marsikatero »nepolicijsko policijsko« nalogo, ki po krivici ostane neprepoznana kot »delo v dobro skupnosti«, celo med policijskimi šefi ni nujno, da je razumljena kot takšna. Varnost v lokalni skupnosti se nikakor ne more nanašati samo na zadeve, ki so povezane s klasičnim policijskim delom (npr. preprečevanje in preiskovanje kriminalitete, skrb za javni red in mir, prometna varnost, preventivna

dejavnost itd.). To nam dokazujejo tudi pretekle raziskave o tem, katere probleme zaznavajo prebivalci v lokalni skupnosti in kaj pričakujejo od posameznih organizacij s področja zagotavljanja varnosti, zaščite, reševanja in pomoči (Meško, Sotlar, Lobnikar, Jere in Tominc, 2012; Sotlar in Tominc, 2019, 2021; Tominc in Sotlar, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020). Zato smo tokrat pod drobnogled vzeli delovanje policije na področju sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, kjer policija prav tako opravlja določene naloge, in še konkretnje sodelovanje policije in gasilske organizacije. Vsekakor gre za področje policijskega delovanja, ki je v javnosti slabo predstavljeno, je nekako zapostavljeno in bi lahko več prispevalo k ugledu policije v družbi.

2 Kaj (vse) počne policija v Sloveniji?

Sistemsko gledano je policija zagotovo nosilec (pod)sistema notranje varnosti znotraj nacionalnovarnostnega sistema Republike Slovenije. To lahko sklepamo tako iz Resolucije o strategiji nacionalne varnosti RS (»ReSNV-2«, 2019) kot iz Zakona o nalogah in pooblastilih policije (»ZNNPol«, 2013), Zakona o organiziranosti in delu v policiji (»ZODPol«, 2013) in številnih drugih predpisov. Toda brez policije ne gre tudi na drugih področjih nacionalne varnosti. Če na tem mestu zanemarimo (potencialno) vlogo, ki bi jo policija imela na obrambnem področju, če bi bilo razglašeno vojno ali izredno stanje,¹ velja toliko bolj poudariti njene vsakodnevne naloge v tretjem podsistemu, to je sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (»ZVNDN-UPB1«, 2006), ki predstavlja krovni sistemski zakon, v 71. členu določa predvsem naslednje naloge zaščite, reševanja in pomoči: prvo pomoč in nujno medicinsko pomoč; pomoč ogroženim in prizadetim prebivalcem; prvo veterinarsko pomoč; gašenje in reševanje ob požarih; reševanje iz ruševin, zemeljskih in snežnih plazov; reševanje ob poplavah in drugih vremenskih ujmah ter ekoloških in drugih nesrečah na morju, rekah in jezerih; reševanje ob velikih nesrečah v prometu; reševanje ob rudniških

---

¹ 107. člen Zakona o organiziranosti in delu v policiji (»ZODPol«, 2013) namreč določa, da v vojnem ali izrednem stanju policija opravlja naloge s svojega delovnega področja tako, da nastalim razmeram oziroma okoliščinam prilagaja svojo organiziranost, oblike in metode dela ter načine delovanja in sodelovanja. Poleg tega lahko Državni zbor RS ob razglasitvi vojnega ali izrednega stanja na predlog vlade odloči o vključevanju policije v dejavnosti za zagotovitev varnosti RS. Policija prav tako načrtuje uporabo materialno-tehničnih sredstev, infrastrukture, zemljišč in objektov policije za primer vojnega ali izrednega stanja.

nesrečah; reševanje v gorah; reševanje v jamah; reševanje na vodi in iz vode; varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi; varstvo pred snežnimi plazovi; izvajanje radiološke, kemijske in biološke zaščite ob uporabi jedrskega, kemičnega ali biološkega orožja, drugih sredstev za množično uničevanje ter ob nesrečah z nevarnimi snovmi; iskanje pogrešanih oseb ob naravnih in drugih nesrečah; reševanje ob vojaških ter terorističnih napadih in drugih oblikah množičnega nasilja; in zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje.

Glede na to, da gre za zelo raznolike in strokovno specifične naloge, zakon določa tudi pet skupin organizacij, ki omenjene naloge izvajajo. To so: 1) enote, službe in druge operativne sestave društev in drugih nevladnih organizacij; 2) gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije; 3) enote in službe Civilne zaščite; 4) policija; in 5) Slovenska vojska (72. člen; »ZVNDN-UPB1«, 2006).

V tem smislu se mora policija pripravljati, opremljati in usposabljanje tudi za delovanje ob naravnih in drugih nesrečah (107. člen; »ZNPPol«, 2013). Predstavniki policije sodelujejo tudi v Štabu Civilne zaščite RS in v regijskih štabih Civilne zaščite (87. člen; »ZVNDN-UPB1«, 2006). Prav tako je policija vključena tudi v sistem obveščanja o nevarnostih, saj morajo prebivalci o nevarnosti naravne ali druge nesreče takoj obvestiti bodisi center za obveščanje (tel. št. 112) ali policijo (tel. št. 113) (4. člen; »ZVNDN-UPB1«, 2006). Ob naravnih in drugih nesrečah policija na ogroženih in prizadetih območjih zagotavlja javni red in mir ter varnost (79. člen; »ZVNDN-UPB1«, 2006), pomaga pri umiku ljudi, živali in premoženja iz ogroženih objektov in območij (85. člen; »ZVNDN-UPB1«, 2006) in opravlja svoje naloge v skladu s predpisi in usmeritvami pristojnega poveljnika Civilne zaščite oziroma vodje intervencije (83. člen; »ZVNDN-UPB1«, 2006).

A te suhoparne določbe ne prikažejo pravega stanja. Iz Letnega poročila o delu policije 2020 (Policija, 2021) izhaja, da je policija v sistem nadzora in iskanja pogrešanih oseb vključila tudi brezpilotne zrakoplove in policijski čoln za plovbo po celinskih vodah. Za enotno vodenje iskalnih akcij je policija izvedla nekaj predstavitev vloge policije in enot sil za zaščito, reševanje in pomoč v iskalnih akcijah in druga usposabljanja za delo ob naravnih in drugih nesrečah, vendar so bile tovrstne dejavnosti zaradi koronavirusa prekinjene. Skupaj s pristojnimi inšpekcijskimi organi je poostreno nadzirala čezmejne pošiljke odpadkov in zagotavljala varnost prevozov jedrskih oziroma radioaktivnih snovi. Letalska

policijska enota je zagotavljala učinkovito helikoptersko podporo policijskim enotam in drugim subjektom sistema zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah. V letu 2020 je policija sodelovala pri 3.052 nesrečah in drugih dogodkih (tabela 1), ki bolj kot na klasično policijsko področje, sodijo na področje zaščite in reševanja (Policija, 2021).

Tabela 1: Nesreče in drugi dogodki v letu 2020, pri katerih je sodelovala policija

Vrsta dogodka	Število dogodkov
Požar	1.055
Delovna nesreča	533
Poskus samomora	468
Samomor	343
Iskalna akcija	234
Gorska nesreča	125
Nesreča na smučišču	95
Nesreča pri športu ali rekreaciji	73
Onesnaženje ali ogrožanje okolja	46
Najden sumljiv predmet ali snov	25
Nesreča v zračnem prostoru	23
Utopitev	17
Nesreča ali izredni dogodek v železniškem prometu	8
Eksplozija	6
Nesreča na vodi	4
Skupaj	3.052

Vir: Policija, 2021.

Pri večini nesreč in dogodkov policija najpogosteje sodeluje s poklicnimi in prostovoljnimi gasilci, zato ne preseneča, da je tovrstno sodelovanje v Sloveniji tudi čedalje bolj institucionalizirano.

3 Sodelovanje policije in gasilcev v lokalni skupnosti

3.1 Normativnoppravna ureditev vloge policije in gasilcev v lokalni skupnosti

Pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti in sodelovanja med policijo in gasilci naj omenimo le nekaj temeljnih normativnoppravnih aktov ob zavedanju, da področje delovanja teh dveh organizacij krojijo tudi drugi zakonski in podzakonski predpisi. Skladno z Zakonom o lokalni samoupravi (»ZLS-UPB2«, 2007) med številnimi nalogami v pristojnost občin s področja zagotavljanja varnosti spadajo tudi nadzorstvo nad krajevnimi prireditvami, organiziranje komunalno-redarstvene službe, skrb za red v občini, skrb za požarno varnost, organiziranje reševalne pomoči in organiziranje pomoči in reševanje za primere elementarnih in drugih nesreč.

Država pa je skladno z Zakonom o organiziranosti in delu v policiji (»ZODPol, 2013) in Zakonom o nalogah in pooblastilih policije (»ZNPPol«, 2013) dolžna organizirati policijsko delo na državni, regijski in lokalni ravni za izvajanje nalog na področju varovanja življenja, osebne varnosti in premoženja ljudi, preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in prekrškov, vzdrževanje javnega reda, nadzor in urejanje prometa, nadzor državne meje, naloge v zvezi z gibanjem in prebivanjem tujcev, varovanje določenih oseb, prostorov, objektov in okolišev ter naloge ob naravnih in drugih nesrečah.

Iz zgoraj navedenega gre v lokalnih skupnostih pričakovati najbolj intenzivno sodelovanje med policisti in gasilci na področju naravnih in drugih nesreč ter pri zagotavljanju javnega reda. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (»ZVNNDN-UPB1«, 2006) nalaga tako državi kot občinam, da organizirajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami kot enoten in celovit sistem v državi, pri čemer je v občinski pristojnosti med drugim urejanje sistema zaščite, reševanja in pomoči, spremljanje nevarnosti, obveščanje in alarmiranje, zagotavljanje komunikacij, načrtovanje in izvajanje zaščitnih ukrepov, izdelava ocen ogroženosti ter načrtov zaščite in reševanja, vodenje in izvajanje zaščite, reševanja in pomoči, določanje, organiziranje in opremljanje sil za zaščito, reševanje in pomoč, usposabljanje ter zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje in odpravljanje posledic naravnih in drugih nesreč. Zakon o gasilstvu (»ZGas-UPB1«, 2005) nalaga občinam (in državi), da zagotovi trajno in nemoteno delovanje gasilstva oziroma občine obvezuje

organizirati lokalno javno gasilsko službo. Občina torej zagotavlja opravljanje nalog gasilstva preko gasilskih organizacij, in sicer tako, da zagotavlja organiziranost, opremljanje in delovanje gasilstva z zagotavljanjem sredstev za delovanje gasilskih enot in njihovo opremo, izobraževanje in usposabljanje ter povračilo škode (»ZGas-UPB1«, 2005).

Pa še na en pojav velja opozoriti, in sicer na svojevrstno pluralizacijo policijske dejavnosti v povezavi z gasilci. Na manjših javnih prireditvah v lokalnih skupnostih lahko opazimo, da za zagotavljanje reda skrbijo reditelji, ki jih običajno zagotavljajo prav gasilska društva.²

3.2 Sporazum o sodelovanju med policijo in gasilskimi organizacijami

O'Neil in McCharty (2014) ugotavljata, da gre pri sodelovanju policije z drugimi organizacijami predvsem za zaupanje, kompromise in pragmatizem, ki izhaja predvsem iz dejstva, da je nalog po navadi veliko, kadra v vseh organizacijah pa po navadi premalo, zato je dobrodošla večfunkcionalnost akterjev. Spet drugi menijo (The Scottish Government, 2018), da je v odnosu med policijo in gasilci treba izboljšati komunikacijo. Kakor koli že, tudi v Sloveniji so policija in gasilci očitno začutili potrebo, da sodelovanje okrepijo s posebnim sporazumom. Tako je bil leta 2015 podpisan Sporazum o sodelovanju med Policijo, Gasilsko zvezo Slovenije (GZS), ki predstavlja prostovoljna in industrijska gasilska društva in njihove zveze, in Skupnostjo gasilsko-reševalnih zavodov Slovenije (SGRZS),³ ki zastopa poklicne gasilske enote, ki izvajajo gasilsko dejavnost kot obvezno lokalno javno službo. Sporazum je bil z aneksom leta 2019 podaljšan za nedoločen čas (Policija, 2019; Sporazum o sodelovanju, 2015).

Sporazum določa naslednja področja sodelovanja med GZS, SGRZS in Policijo:

- izobraževanja, strokovna usposabljanja, izpopolnjevanja in posveti,

---

² Tu je treba razlikovati med redarji, katerih delovanje ureja Zakon o občinskem redarstvu (»ZORed«, 2006), in reditelji, ki jih ureja Zakon o javnih zbiranjih (»ZJZ-UPB5«, 2011). Slednji imajo bistveno manj pooblastil kot občinski redarji, toda s svojim delom prispevajo k vzdrževanju reda na javni prireditvi, vse do trenutka, ko pride do ogrožanja javnega reda in nastopi policija.

³ Septembra 2019 je SGRZS kot poslovni subjekt šel v likvidacijo, vendar to na samo vsebino dejavnosti poklicnih gasilskih enot ne vpliva.

- izmenjava informacij o požarni varnosti in predvidenih ukrepih na tem področju ter izmenjava izkušenj pri obvladovanju posledic večjih naravnih in drugih nesreč,
- skupna izdelava pisnih priročnikov, katalogov in pripomočkov s področja varstva pred požari in preiskovanja požarov in požigov,
- brezplačna izmenjava in pomoč pri uporabi materialno-tehničnih sredstev (varnostne ograje, reševalni čolni ipd.),
- preizkušanje reševalne in druge tehnične opreme in izmenjava informacij o njej,
- sodelovanje pri oblikah štabnega dela ter usklajevanja in sporočanja informacij javnosti,
- sodelovanje in medsebojna pomoč v iskalnih in reševalnih akcijah ter evakuacijah iz stavb ali z ogroženih območij,
- sodelovanje na področju komunikacijskih naprav za prenos zvoka in slike ter omejevanja razširjanja pridobljenih podatkov tretjim osebam,
- medsebojna pomoč in zagotavljanje podatkov o vozilih za potrebe intervencij (izmenjava podatkov za program CRS CBh Recovery System),
- sodelovanje na področju prevoznih sredstev,
- prenos odpisanih materialno-tehničnih sredstev in opreme Policije in GZS,
- brezplačno sodelovanje na področju souporabe prostorov in objektov,
- skupne preventivne, promocijske in protokolarne dejavnosti,
- zagotavljanje ustrezne psihosocialne pomoči na podlagi izražene prošnje in
- druge vsebine, ki spadajo v delovno področje pogodbenic ali o katerih se skupaj dogovorijo (Sporazum o sodelovanju, 2015).

Na podlagi sporazuma se vsako leto pripravi letni načrt sodelovanja (Policija, 2018a), v katerem se opredelijo vsebine, oblike in način sodelovanja ter osebe, odgovorne za izvedbo posameznih vsebin letnega načrta.

Gasilske organizacije so se s sporazumom (Sporazum o sodelovanju, 2015) zavezale, da bodo policistom omogočile udeležbo na različnih dogodkih in usposabljanjih (skupna usposabljanja naj bi se izvedla vsaj enkrat letno), da bodo sodelovale pri preizkušanju opreme ter da bodo medsebojno izmenjevale informacije (o opremi, požarni varnosti). V iskalnih akcijah in ob drugih večjih dogodkih oziroma nesrečah, ko je potrebno večje število strokovno usposobljenih oseb, gasilci policistom

zagotovijo sodelovanje svojih članov/zaposlenih ter jim omogočijo uporabo vse razpoložljive tehnične opreme. Policija se je s sporazumom zavezala, da bo brezplačno zagotovila uporabo transportnega helikopterja za obvladovanje naravnih in drugih nesreč, da bo sodelovala pri preventivnih dejavnostih (varstvo pred požarom in obvladovanje naravnih nesreč), da bo v lastništvo gasilcev prenesla odpisana, vendar tehnično izpravna prevozna sredstva, komunikacijska sredstva in drugo opremo ter omogočila uporabo prostorov. Prav tako bo policija svojim delavcem, ki so tudi operativni gasilci gasilske enote, ob vpoklicu v reševalno akcijo oziroma na usposabljanje med delovnim časom omogočila odsotnost z dela zaradi sodelovanja ali usposabljanja, če s tem ne bo moteno opravljanje policijskih nalog.⁴

3.3 Nekaj primerov sodelovanja policije in gasilcev

Sporazum o sodelovanju (2015) predvideva pomoč gasilcev pri iskalnih akcijah, saj so gasilci najštevilčnejša oziroma najbolj množična sila sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, saj v okviru 1.341 prostovoljnih gasilskih društev (Gasilska zveza Slovenije, n. d.) in 12 javnih gasilskih zavodov (Združenje slovenskih poklicnih gasilcev, n. d.), v katerih delujejo poklicni gasilci, naloge gasilstva opravlja okrog 50.000 operativnih gasilcev. Takšna številčnost lahko ravno pri iskalnih akcijah nudi ustrezno razmerje med gasilci in policisti, saj se policija že nekaj časa sooča s kadrovsko podhranjenostjo, pa tudi sicer so njene možnosti delovanja na področju zaščite in reševanja z dobrimi 7.000 pripadniki precej omejene (N. R. in Klep Černejšek, 2020; Policija, n. d.; STA, 2018).

Policija je pri iskalnih akcijah vodilna organizacija, pri gašenju požarov pa se prilagaja delu gasilcev, pri čemer ni čisto pasivna, saj ima poleg zavarovanja območja tudi druge naloge. Rojs (2008) navaja nekatere dejavnosti policistov na terenu ob požaru:

- Operativno-komunikacijski center Policijske uprave (OKC PU) oziroma OKC GPU obvesti o požaru Regijski center za obveščanje (ReCO) oziroma Republiški center za obveščanje (CORS);

---

⁴ Še posebej za ruralne skupnosti velja, da se policisti radi aktivno vključujejo v različne pristočasne dejavnosti v svojem bivalnem okolju. V tem smislu je njihovo delovanje v prostovoljnih gasilskih društvih ali radioamaterskih društvih zanimivo tudi z vidika zaščite in reševanja.

- preko OKC PU obveščajo o vseh ugotovitvah ReCO in Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki se vključuje v raziskovanje vzrokov vseh večjih požarov;
- vključijo se v reševanje ljudi in premoženja, pri čemer sodelujejo s pristojnimi štabi civilne zaščite ali drugimi silami za zaščito reševanje in pomoč ter jim po potrebi nudijo ustrezno pomoč;
- preko OKC PU lahko zaprosijo, da se na kraj dogodka napotijo ustrezne enote za pogasitev požara ter druge delavce organizacij ali podjetij (zdravstvene, veterinarske, elektroenergetske ipd. stroke) za nudenje prve pomoči, izključitve električnega toka, preusmeritve prometa ipd.;
- zagotavljajo proste poti intervencijskim skupinam za prihod in odhod z ogroženega območja;
- preko OKC sporočajo tendenco širjenja požara, velikosti ogroženega območja, nevarnosti eksplozije, sproščanja nevarnih snovi ipd.;
- zbirajo obvestila o vzroku požara in fotografsko ter drugače dokumentirajo in zavarujejo sledi ter potek požara;
- obveščajo OKC o sumu storjenega kaznivega dejanja in drugih v tej zvezi ugotovljenih podatkih, zaradi uspešne raziskave in izsleditve storilca.

Policisti pa skupaj z drugimi deležniki opravljajo tudi preventivno požarno varstvo, tako da sodelujejo pri opazovanju ogroženega območja, opozarjajo ljudi na prepoved kurjenja, sežiganja, uporabljanja odprtega ognja, v času turistične sezone in piknikov v naravi opozarjajo ljudi na požarno varnost, sodelujejo na obravnavah javnih prireditev, za katere mora organizator pridobiti dovoljenje (uporaba odprtega ognja, kresovanja ipd.), in sodelujejo s pristojnimi prekrškovnimi organi za izvedbo skupnih dejavnosti.

Ker ima policija nalogo preiskati vzroke za požar, je v njenem interesu, da gasilce usposobi, da pri gašenju zaščitijo morebitne dokaze. Če je med prostovoljnimi gasilci policist, je seveda v veliko pomoč pri zavarovanju dokazov (intervju, Novak, 21. 9. 2021). Zato ni presenetljivo, da Sporazum o sodelovanju (2015) določa tudi, da policija svojim delavcem, ki so tudi operativni gasilci v prostovoljnih gasilskih društvih, omogoča odsotnost z dela zaradi sodelovanja pri reševanju ali usposabljanju, če s tem ni ovirano opravljanje nalog policije.

Slovenska policija uporablja službene pse za iskanje oseb, zagotavljanje javnega reda in miru, iskanje prepovedanih drog ter eksplozivnih sredstev in za odkrivanje bioloških sledi. Imajo pa tudi dva izšolana psa za odkrivanje izvora požara, ki gasilec in policistom, ki preiskujejo pogorišča, pomagata tako, da na kaotičnem pogorišču odkrijeta vonj snovi, ki je povzročila vžig, in tako najdeta izvor požara (Policija, 2018a).

Sporazum predvideva tudi izmenjavo opreme. To je predvsem takrat, ko gre za specifično opremo, ki se ne uporablja pogosto ali bi bila zaradi obsežnosti izvajanja nalog pomanjkljiva (čolni, lestve, prevozna sredstva, nepremičnine ipd.).

In ne nazadnje, sporazum predvideva tudi medsebojno obveščanje in informiranje. Informacije so ključne za ustrezno odločanje, zato je izmenjava relevantnih informacij dragocena. Pri odzivanju na sodobne krize se odločevalci soočajo z informacijsko kompleksnostjo, kar pomeni, da je lahko informacij premalo, lahko so napačne, lahko pa pride do poplave informacij (Prezelj, 2005). Ker so gasilci pogosto prvi na mestu nesreče (požara, prometne nesreče, nesreče pri delu), so pogosto nepogrešljiv vir informacij. Kot pa je že zgoraj omenjeno, se o nesrečah stekajo informacije tudi preko OKC na državni in regijski ravni.

Dobro sodelovanje med gasilci in policisti se krepi tudi skozi skupne vaje in usposabljanja. Pripravljenost za odzivanje na varnostne izzive ne sme biti sektorizirana po posameznih organizacijah (Prezelj, 2005), temveč se mora sodelovanje krepiti tudi pred nastankom dogodka in tako zmanjšati možnost napak pri operativnem izvajanju nalog.

Temu so namenjene medorganizacijske ali večagencijske vaje in urjenja, ki so predvsem v funkciji preverjanja povezav med organizacijami, odpravljanja problemov (na primer razumevanju pristojnosti), vzajemnega razumevanja vlog, identificiranja pomanjkljivosti pri načinu dela in sodelovanja ter ugotavljanju ustreznosti, zadostnosti opreme, preverjanju komunikacijskih poti, promoviranja harmonije in vzpostavljanja kohezije pri skupnem delu. Vaje in skupna usposabljanja prispevajo tudi k poznavanju ljudi iz drugih organizacij, razvoju medosebnega zaupanja in skupnih izkušenj, učenju improviziranja ipd. Na vajah in usposabljanjih pa se preverjajo tudi načrti zaščite in reševanja, ki se po potrebi, na podlagi

ugotovitev iz analize poteka vaje, lahko ustrezno spremenijo oz. popravijo (Prezelj, 2005).

Vaje zaščite reševanja in pomoči se izvajajo na državni ravni (izvaja Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR)), na regijski ravni (izvajajo Izpostave URSZR), na občinski ravni (koordinirajo odgovorni za CZ na občini), na medorganizacijski ravni (organizirajo različne organizacije glede na ugotovljene potrebe) in na organizacijski ravni (interne vaje).

Med medorganizacijske vaje spadajo tudi skupne vaje gasilcev, policistov in reševalcev Nujne medicinske pomoči lokalnih zdravstvenih organizacij. Le ti se najpogosteje srečujejo pri prometnih nesrečah, požarih, samomorih, iskanju pogrešanih oseb, kjer je usklajeno delovanje nujno za zaščito človeških življenj (Policija, 2018b). Na tovrstnih vajah pogosto zamenjajo tudi vloge (Tominc, 2014) z namenom razumevanja vloge drugih vključenih organizacij.

Vaje in usposabljanja se lahko izvajajo tudi na zabaven, tekmovalni način, kot se to dogaja od leta 2011, ko so bile izvedene prve taktično-reševalne igre, na katerih sodelujejo gasilci, policisti, reševalci NMP in vojaki, kjer tekmovalci rešujejo različne scenarije (Policija, 2011). Sodelovanje med posameznimi akterji ZRP se odraža tudi pri načrtovanju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, kjer je tako imenovani »lego pristop« (Prezelj, 2005) pomemben pri čim boljšem in usklajenem načrtovanju odzivanja.

4 Zaključek

Kaj so prednosti sodelovanja med policijo in gasilci? V sodobnem varnostnem okolju je na neki točki vsaka organizacija prisiljena v sodelovanje z drugimi. Medresorsko sodelovanje pri policijski dejavnosti pomaga združevati vire, se pripravljati na izredne dogodke in graditi zaupanje. Preko vaj se različne profesije, njihovi načini dela in njihove varnostne kulture približujejo.

Z vidika normativnopravne ureditve v Sloveniji je sodelovanje omogočeno, z vidika prakse pa tudi dobro udejanjeno. V tujini te – nam znane in udejanjene – okvirje že presegajo in institucionalno sodelovanje prelivajo v integrirano odzivanje. O tem razpravljata Hilal in Squier Jones (2014), ki na primeru kraja Sunnyvale v Kaliforniji

predstavljata integrirano funkcijo policista in gasilca. Morda za Slovenijo takšna rešitev ni primerna oziroma je še prezgodaj govoriti o integriranih silah ali o nekakšnem »javnem uslužbencu za varnost«, vendar je razprava o večfunkcionalni usposobljenosti na mestu, saj nas različni dejavniki (npr. omejenost kadrovskih, finančnih in materialnih virov ter večja pojavnost, intenzivnost in kompleksnost varnostnih izzivov) silijo tudi k tovrstnim premislekom. Sicer pa smo v preteklosti že razmišljali tudi o integriranih koordinacijskih in upravljavskih mehanizmih pri zagotavljanju varnosti.⁵

Seveda lahko tukaj razmišljamo o več stopnjah integriranosti (od nične do popolne). Skupna usposabljanja na določenih področjih poznamo, vendar v Sloveniji tudi o parcialni integriranosti ne moremo govoriti, kljub večfunkcionalnosti tako policistov kot gasilcev. V tako fragmentiranem varnostnem sistemu, kot je slovenski, za to ni ne pravnih osnov ne politične volje, celo jasno artikuliranih strokovnih podlag je le za vzorec. Za zdaj je zato dobro že to, da so predstavniki policije in gasilcev ob podpisu aneksa k sporazumu o sodelovanju poudarili, da je sodelovanje med policisti in gasilci dobro in da si bodo za to prizadevali tudi v prihodnje, tako na državni kot na regionalni in lokalni ravni (Policija, 2019). Nekateri primeri sodelovanja v praksi, ki smo jih omenili, potrjujejo izrečeno deklarativno pripravljenost.

Tudi kakovostna zaščita, reševanje in pomoč so velikega pomena za dobro in varno počutje prebivalcev. Ti, kakor kažejo javnomnenjske raziskave (Felc, 2021; G. C., 2019; Meško et al., 2012), gasilcem praviloma zaupajo bolj kot pripadnikom ostalih varnostnih organizacij. To sicer ne preseneča, preseneča pa, da razprava o vlogi policije v skupnosti skoraj izključno poteka na osi represija – preventiva v povezavi s kriminaliteto in morda še javnim redom in mirom, številne druge funkcije in naloge, ki jih policija vsakodnevno opravlja, pa se (zavestno?) zapostavljajo. Toda tudi to je policijsko delo – in vedno poteka v skupnosti!

Literatura

Felc, M. (19. 3. 2021). Policisti najbolj izgubljajo zaupanje javnosti. *Delo*. Pridobljeno na <https://www.delo.si/novice/slovenija/gasilci-se-naprej-v-vodstvu-policisti-najbolj-izgubljajo/>

---

⁵ O integrirani vodstveni strukturi – urbanem varnostnem managerju – smo razpravljali že na prvi konferenci o varnosti v lokalnih skupnostih na podlagi izsledkov mednarodnega projekta Urbis.

- Gasilska zveza Slovenije. (n. d.). O Gasilski zvezi Slovenije. *Portal slovenskih prostovoljnih gasilcev*. Pridobljeno na <https://gasilec.net/>
- G. C. (12. 1. 2019). Raziskava Valicon: Slovenci med poklici najbolj zaupajo gasilcem, najmanj politikom in duhovnikom. *MMC RTV SLO*. Pridobljeno na <https://www.rtvsllo.si/slovenija/raziskava-valicon-slovenci-med-poklici-najbolj-zaupajo-gasilcem-najmanj-politikom-in-duhovnikom/477045>
- Hilal, S. M. in Squier Jones, D. (2014). A Package Deal: Police, Fire, and EMS All in One. *The Police Chief*, 81. Pridobljeno na <https://www.policechiefmagazine.org/a-package-deal-police-fire-and-ems/?ref=3268ba9d56e7c99eac4dd50ca64548af>
- Meško, G., Sotlar, A., Lobnikar, B., Jere, M. in Tominc, B. (2012). *Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni: CRP(V5-1038 A): poročilo ciljnega raziskovalnega projekta*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- N. R. in Klep Černejšek, K. (3. 2. 2020). Policisti med drugim opozorili na kadrovske podhranjenosti. *Radio Maribor*. Pridobljeno na <https://www.rtvsllo.si/radio-maribor/novice/policisti-med-drugim-opozorili-na-kadrovske-podhranjenosti/513451>
- O'Neill, M. in McCarthy, D. J. (2014). (Re)negotiating police culture through partnership working: Trust, compromise and the 'new' pragmatism. *Criminology & Criminal Justice*, 14(2) 143–159. doi:10.1177/1748895812469381
- Policija. (25. 5. 2011). *Pripadniki Specialne enote organizirali in izvedli prve taktično-reševalne igre*. <https://www.policija.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnost/sporocila-za-javnost-gpue/59181-pripadniki-se-organizirali-in-izvedli-prve-takticno-resevalne-igre-2011?tmpl=component&print=1>
- Policija. (19. 1. 2018a). *Policisti in gasilci z letnim načrtom o sodelovanju do še učinkovitejšega skupnega dela*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnost/sporocila-za-javnost-gpue/91157-policisti-in-gasilci-podpisali-letni-nactr-o-sodelovanju-2018>
- Policija. (27. 6. 2018b). *Dan policije letos praznovali v duhu sodelovanja in povezovanja z drugimi službami nujne pomoči v državi*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnost/sporocila-za-javnost-gpue/93514-letonji-dan-policije-praznovali-v-duhu-sodelovanja-in-povezovanja-z-drugimi-sluzbami-nujne-pomoci-v-drzavi-2018>
- Policija. (18. 2. 2019). *Predstojniki policije ter prostovoljnih in poklicnih gasilcev podpisali aneks k sporazumu o sodelovanju*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnost/sporocila-za-javnost-gpue/97887-predstojniki-policije-ter-prostovoljnih-in-poklicnih-gasilcev-so-podpisali-aneks-k-sporazumu-o-sodelovanju>
- Policija. (2021). *Letno poročilo o delu policije 2020*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2020.pdf>
- Policija. (n. d.). *Vlada dala soglasje k zaposlitvam v policiji*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/index.php/component/content/article/35-sporocila-za-javnost/78271-vlada-dala-soglasje-k-zaposlitvam-v-policiji>
- Prezelj, I. (2005). *Nacionalni sistemi kriznega menedžmenta*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (ReSNV-2). (2019). *Uradni list RS*, (59/19).
- Rojs, B. (2008). Dejavnost policije ob večjih požarih v naravi. V *Požari v naravnem okolju: posvet: (zbirka prispevkov): Izobraževalni center Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Ljubljana, oktober 2008*. Ljubljana: Uprava RS za zaščito in reševanje, Gasilska zveza Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije, Slovensko združenje za požarno varnost.
- Sotlar, A. in Tominc, B. (2019). Perception of security phenomena in local communities in Slovenia. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 70(5), 439–454.
- Sotlar, A. in Tominc, B. (2021). Zaznavanje varnosti v Sloveniji – od nacionalnih k lokalnim varnostnim pojavom. V G. Meško (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih – med ruralnimi in urbanimi perspektivami*, (str. 81–105). Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. doi:10.18690/978-961-286-495-8

- Sporazum o sodelovanju*. (2015). Pridobljeno na http://www.gasilec-stara.net/uploads/datoteke/Nevenka/UO/Sporazum%20o%20sodelovanju%20s%20Policij%20o_feb_2105.pdf
- STA. (23. 5. 2018). Sindikat policistov državo opozarja na kadrovske podhranjenost. *Dnevnik*. Pridobljeno na <https://www.dnevnik.si/1042823067>
- The Scottish Government. (2018). *Evaluation of Police and Fire Reform: Year 3 Thematic Case Study – Partnership, Innovation and Prevention*. Pridobljeno na <https://www.gov.scot/binaries/content/documents/govscot/publications/research-and-analysis/2018/02/evaluation-police-fire-reform-year-3-thematic-case-study-partnership/documents/00530947-pdf/00530947-pdf/govscot%3Adocument/00530947.pdf>
- Tominc, B. in Sotlar, A. (2016). Opredeljevanje virov ogrožanja v lokalni skupnosti. V B. Flander, I. Areh in T. Pavšič Mrevlje (ur.), *17. slovenski dnevi varstvoslovja: zbornik povzetkov* (str. 30). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Tominc, B. in Sotlar, A. (2017). Trendi percepcije javnosti do virov ogrožanja v lokalni skupnosti. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih – izsledki raziskovanja zaznav varnosti v Sloveniji: konferenčni zbornik* (str. 17–25). Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
- Tominc, B. in Sotlar, A. (2018). Ni pomembno, kaj je res, ampak kar ljudje verjamejo, da je res – stabilnost javnega mnenja o virih ogrožanja. V G. Meško, A. Sotlar in B. Lobnikar (ur.), *4. nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: sklepe ugotovitve raziskovanja (2015–2018): konferenčni zbornik* (str. 73–103). Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
- Tominc, B. in Sotlar, A. (2019). Razlike v zaznavanju varnostnih pojavov med prebivalci urbanih in ruralnih okolij v Sloveniji. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik*, (str. 45–55). Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
- Tominc, B. in Sotlar, A. (2020). Varnostno samoorganiziranje državljanov – med teoretičnim konceptom in slovensko deklarativno prakso. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *6. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v ruralnih in urbanih okoljih: konferenčni zbornik* (str. 69–77). Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
- Tominc, G. (6. 5. 2014). Gasilci s puškami, reševalci pa med kačami. *Mojaobčina.si*. Pridobljeno na <https://www.mojaobcina.si/vrhnika/novice/gasilci-s-puskami-resevalci-pa-med-kacami.html>
- Zakon o gasilstvu (ZGas-UPB1). (2005, 2019, 2020). *Uradni list RS*, (113/05, 23/19, 189/20).
- Zakon o javnih zbiranjih (uradno prečiščeno besedilo) (ZJZ-UPB5). (2011) *Uradni list RS*, (64/11).
- Zakon o lokalni samoupravi (ZLS – UPB2). (2007, 2008, 2009, 2010, 2012, 2015, 2018, 2020). *Uradni list RS*, (94/07, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12, 14/15, 11/18, 30/18, 61/20 in 80/20).
- Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol). (2013, 2015, 2017, 2019, 2021). *Uradni list RS*, (15/13, 23/15, 10/17, 46/19, 47/19 in 153/21).
- Zakon o občinskem redarstvu (ZORed). (2006, 2017). *Uradni list RS*, (139/06, 9/17).
- Zakon o organiziranosti in delu v policiji (ZODPol). (2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2019, 2020). *Uradni list RS*, (15/13, 11/14, 86/15, 77/16, 77/17, 36/19, 66/19, 200/20).
- Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN-UPB1). (2006, 2010, 2018). *Uradni list RS*, (51/06, 97/10, 21/18).
- Združenje slovenskih poklicnih gasilcev (n. d.). *Javni gasilski zavodi*. Pridobljeno na <http://zspg112.si/>